

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 26, 22.02.2018
Kaupunginhallitus, § 91, 06.03.2018

§ 91

Mikkelin kaupungin lausunto lukiolaista ja ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

MliDno-2018-266

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 22.02.2018, § 26

Valmistelijat / lisätiedot:

Jari Kinnula
jari.kinnula@mikkeli.fi
vararehtori

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa 24.1.2018 päiväystä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (OKM/41/010/2017). Lausunto tulee antaa 7.3.2018 mennessä.

Lausuntoesityksen taustaa:

Yleistä:

Hallituksen lukiolakia ja ylioppilaskirjoitusten järjestämistä koskevan lain muuttamista koskevan esityksen tavoitteina ovat mm. lukiokoulutuksen rakenteen muuttaminen, lukiolaisen hyvinvoinnin edistäminen ja lukioiden korkeakouluyhteistyön lisääminen. Esityksen keskeiset tavoitteet ovat oikean suuntaisia.

Myönteistä on, että lukiolakia ollaan uudistamassa, vaikka hallitusohjelmassa sitä ei ollut nostettu esille. Olisi ollut kuitenkin toivottavaa, että lukiolaki uudistuksessa valinnaisuutta olisi lisätty nykyistä enemmän. Nykylukiassa vähintään 75 kurssista 47 – 51 kurssia (eli kaksi kolmasosaa) ovat kaikille pakollisia, riippuen siitä lukeeko pitkää vai lyhyttä matematiikkaa. Tulevaisuudessa tarvitsemme nykyistä yksilöllisempien ja joustavimpien opintopolkujen mahdollistumista mm. pakollisuutta vähentämällä ja valinnaisuutta lisäämällä.

Kursseista opintopisteisiin

Lukio säilyisi perustaltaan kolmivuotisena. Esityksessä opintojen laajuus olisi 150 opintopistettä 75 kurssin sijaan. Pisteytyksellä pyritään edistämään korkeakouluyhteistyötä ja tuomaan joustoa opintojen järjestelyyn. Opintojen mitoituksen yhtenäistäminen ja lukiokurssien muuttaminen opintopisteiksi on tarkoituksenmukainen muutos. Tämä mahdollistaisi esim. toisella asteella lukion ja ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten välisen, nykyistä laajemman hyväksilukukäytännön, jos molempien koulutusmuotojen yleissivistävien opintojen tavoitteet, sisällöt ja arviointi olisivat myös yhteismitalliset.

Opintojaksoista on tavoitteena tehdä laaja-alaisia ja oppiainerajat ylittäviä, jotta opiskelun pirstalaisuus lukiossa vähenisi. Opintojakso kestäisi keskimäärin 14 tuntia ja 15 minuuttia opintopistettä kohti. Koulutuksen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

järjestäjä päättäisi pääosin, minkä laajuisia opintojaksot ovat. Oppiainerajojen ylitysmahdollisuudet nykyisessä opetusvelvollisuus- ja palkkausjärjestelmässä on hyvin haastavaa. Lukiokoulutuksen palkkausjärjestelmään tarvittaisiinkin pikaista uudistamista ja esimerkiksi vuosityöaikaan siirtymistä.

Opintojen henkilökohtaistamisen vahvistaminen

Opiskelijoiden erityistarpeiden ja erityisopetuksen nosto esiin esityksessä on erittäin hyvä asia. Esityksessä opiskelijalle esitetään oikeutta saada ryhmämuotoisen opinto-ohjauksen lisäksi halutessaan säännöllistä, henkilökohtaista ohjausta lukio-opintoihin ja jatko-opintoihin. Ohjaukseen ovat oikeutettuja myös opintonsa keskeyttävät opiskelijat. Opinto-ohjausta tulisi esityksen mukaan saada jatko-opintoihin ja uran pohdintaan vielä vuosi lukion jälkeenkin, mikäli jatko-opintopaikkaa ei ole löytynyt. Miten tällaista ”jälkiseurantaa käytännössä toteutettaisiin? Asetuksessa tämä olisi hyvä määritellä tarkempaan.

Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista esityksessä vahvistettaisiin siten, että toisessa lukiossa suoritettut opinnot luetaan hyväksi suoraan lain nojalla. Tämä olisi erittäin hyvä uudistus.

Lakiin lisättäisiin oppimisen tukea koskevat säännökset. Opiskelijalle annetaan hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaista opetushenkilöstön yhteistyönä toteutettavaa erityisopetusta ja oppimisen tukea. Tämän uudistuksen toteuttamisen suhteen tulee huolehtia siitä, että opettajien ja ryhmänohjaajien osaamistasoa korotetaan ohjaamisen ja erityisesti vaativien ohjaamisten suhteen sekä pidetään huolta, että lukioden ryhmäkoot eivät kasva liian suuriksi ja että näitä osaamistasoa korottavia koulutuksia resursoidaan riittävästi.

On myös hyvä pohtia sitä, onko erityisopetus hyvä sana lukiokoulutuksen yhteydessä käytettäväksi. Perusopetuksessa erityisopetus on saanut varsin vakiintuneet toteuttamismuodot. Olisiko oppimisen tuki riittävä sana lukiokoulutuksen puolella? Lakiesityksellä lisätään lukion yksilöllistä oppilaanohjausta, ja tämä on tavoitteena oikea. Samalla se lisää kustannuksia, ja on tärkeää, että tämä huomioidaan lukion valtionosuuden yksikköhintoja päätettäessä.

Koulutuksen järjestäjien velvoite yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa

Korkeakouluyhteistyön ja työelämäyhteistyön velvoite on peruslähtökohdaltaan hyvä asia, jolla yhteistyö mahdollistetaan kaikille lukiolaisille. Koulutuksen järjestäjä päättäisi tarkemmin yhteistyön laajuudesta, tavoitteista ja toteutustavoista yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. Kyseeseen voi tulla esimerkiksi lähiopiskelu korkeakoulussa tai verkkokurssit. On huolehdittava siitä, että tästä yhteistyövelvoitteesta ei tule lukiokenttään uusi eriarvoistava tekijä, siksi yhteistyön muodot tulee laatia niin, ettei lukion sijainti ole esteenä sen toteuttamiselle.

Tämä yhteistyövelvoite on mitä ilmeisemmin iso haaste korkeakouluille, joita on aika vähän lukioden määrään verrattuna. Toisaalta tämä yhteistyövelvoite voisi myös olla uusi mahdollisuus vahvempaan yhteistyöhön esimerkiksi Itä-Suomen lukioden ja korkeakoulujen kesken, jotta ne rakentaisivat yhteisen Itä-Suomen mallin tämän yhteistyön toteuttamiseen. On huomatta myös, että

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

tällainen yhteistyökorkeakoulu voisi olla myös ulkomainen korkeakoulu, jolloin yhteistyöhön tulee myös vahva kansainvälisyyden ulottuvuus.

Opiskelijan mahdollisuuksia kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan

Uudessa laissa edellytetään, että oppimäärän mukainen opetus järjestetään siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. Tämän suuntaista kehittämistyötä on lukioissa tehty jo useamman vuoden ajan ja on erittäin hyvä, että nämä asiat vakiinnutetaan ottamalla ne mukaan uuteen lukiolakiin. Tämän uudistuksen toteuttamisessa tulee huolehtia siitä, että

kaikkien opettajien osaamistasoa vahvistetaan kansainvälisyyden, työelämä ja yrittäjyysosaamisen suhteen ja että tällaisia koulutuksia resursoidaan riittävästi.

Ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain uudistaminen

Uudistuksessa lisättäisiin kokelaiden mahdollisuuksia uusia ylioppilastutkinnon kokeita. Esityksessä tutkinnon suorittanut voi uusia hyväksytyjä ja hylättyjä kokeita rajoituksetta ja tutkinnon suorittamisen aikana hylätyn kokeen voi uusia nykyisen kahden kerran sijasta 3 kertaa. Uudistuksessa koulutuksen järjestäjälle säädettäisiin velvollisuus järjestää kokeet myös uusijoille ja tutkinnon täydentäjille. Uudessa laissa on uusintojen järjestämisen suhteen hyvä pohtia sitä, että syntyykö velvoite automaattisesti opiskelijan oman valinnan perusteella vai voiko koulutuksen järjestäjä osoittaa uusintojen paikan esimerkiksi silloin, jos kyseiseen kirjoitettavaan aineeseen ei ole kirjoitettavia kokelaita kyseisessä lukiossa ollenkaan.

Ylioppilaskirjoitusten uusimisien lisääntyvät kustannukset on myös korvattava lukioille. Tämä esitetty uudistus on saman suuntainen korkeakoulujen valintakokeiden uudistuksen kanssa, jonka mukaan vuonna 2020 valtaosa uusista korkeakoulujen opiskelijoista valitaan pelkkien todistusten, kuten ylioppilaskirjoitusten arvosanojen perusteella.

Uudistuksen aikataulu ja voimaantulo

- Hallituksen esitys eduskunnalle keväällä 2018
- Uusi lukiolaki ja asetus tulisivat voimaan syksyllä 2019 (elokuussa?)
- Uusien OPS perusteiden valmistelu 2019 - 2020 ja käyttöönotto opetuksessa 1.8.2021
- Lukioasetuksen valmistelu kevään 2018 aikana, asetusluonnos sisällytettäisiin hallituksen esitykseen
- Uusi lukioasetus sisältäisi myös nykyisin tuntijakoasetukseen sisältyvät säännökset opintojen rakenteesta ja laajuuksista
- Nykyistä tuntijakoasetusta sovellettaisiin uusien OPS:ien perusteiden käyttöön ottoon saakka

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja opetuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon lausuntonaan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

hallituksen esityksestä lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta:

Hallituksen lukiolakia ja ylioppilaskirjoitusten järjestämistä koskevan lain muuttamista koskevan esityksen tavoitteina ovat mm. lukiokoulutuksen rakenteen muuttaminen, lukiolaisen hyvinvoinnin edistäminen ja lukioiden korkeakouluysteistyön lisääminen. Esityksen keskeiset tavoitteet ovat oikean suuntaisia.

Eryteisesti alueellisen tasa-arvon toteutumisen ja uudistuksen tavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta Mikkelin kasvat- ja opetuslautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Tärkeää olisi, että lukiolaki uudistuksessa valinnaisuutta olisi lisätty nykyistä enemmän. Tulevaisuudessa tarvitsemme nykyistä yksilöllisempien ja joustavimpien opintopolkujen mahdollistumista pakollisuutta vähentämällä ja valinnaisuutta lisäämällä.
2. Opintojen mitoituksen yhtenäistäminen ja lukiokurssien muuttaminen opintopisteiksi on tarkoituksenmukainen muutos. Tämä mahdollistaisi esim. toisella asteella lukion ja ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten välisen, nykyistä laajemman hyväksilukukäytännön, jos molempien koulutusmuotojen yleissivistävien opintojen tavoitteet, sisällöt ja arviointi olisivat myös yhteismitalliset.
3. Oppiainerajojen ylitysmahdollisuudet nykyisessä opetusvelvollisuus- ja palkkausjärjestelmässä on hyvin haastavaa. Lukiokoulutuksen palkkausjärjestelmään tarvittaisiinkin pikaista uudistamista ja esimerkiksi vuosityöaikaan siirtymistä.
4. Esityksessä opiskelijalle annetaan hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaista opetushenkilöstön yhteistyönä toteutettavaa erityisopetusta ja oppimisen tukea. Näiden asioiden nosto esiin esityksessä on erittäin hyvä asia. Tämän uudistuksen toteuttamiseksi tulee huolehtia siitä, että opettajien ja ryhmänohjaajien osaamistasoa korotetaan ohjaamisen ja erityisesti vaativien ohjaamisien suhteen sekä pidetään huolta, että lukioiden ryhmäkoot eivät kasva liian suuriksi ja että näitä osaamistasoa korottavia koulutuksia resursoidaan riittävästi. Lukiokoulutuksessa sanan erityisopetus voisi korvata sanalla oppimisen tuki.
5. Lakiesityksellä lisätään lukion yksilöllistä oppilaanohjausta, ja tämä on tavoitteena oikea. Samalla se lisää kustannuksia, ja on tärkeää, että tämä huomioidaan lukion valtionosuuden yksikköhintoja päätettäessä.
6. Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista esityksessä vahvistettaisiin siten, että toisessa lukiossa suoritettut opinnot luetaan hyväksi suoraan lain nojalla. Tämä on erittäin hyvä uudistus.
7. Korkeakouluysteistyön, työelämäyhteistyön ja velvoite on peruslähtökohdaltaan hyvä asia, jolla yhteistyö mahdollistetaan kaikille lukiolaisille. On huolehdittava siitä, että tästä yhteistyövelvoitteesta ei tule lukiokenttään uusi eriarvoistava tekijä, siksi yhteistyön muodot tulee laatia niin, ettei lukion sijainti ole esteenä sen toteuttamiselle. Toisaalta tämä yhteistyövelvoite voisi myös olla uusi mahdollisuus vahvempaan yhteistyöhön esimerkiksi Itä-Suomen lukioiden ja korkeakoulujen kesken, jotta ne rakentaisivat yhteisen Itä-Suomen mallin tämän yhteistyön toteuttamiseen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

8. Uudessa laissa edellytetään, että oppimäärän mukainen opetus järjestetään siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. Tällaisen osaamisen vahvistamista pidetään lautakunnassa erittäin tärkeänä. Tämän uudistuksen toteuttamisessa tulee huolehtia siitä, että kaikkien opettajien osaamistasoa vahvistetaan kansainvälisyyden, työelämä ja yrittäjyysosaamisen suhteen ja että tällaisia koulutuksia resursoidaan riittävästi.
9. Uudistuksessa lisätään kokelaiden mahdollisuuksia uusia ylioppilastutkinnon kokeita ja koulutuksen järjestäjälle säädettäisiin velvollisuus järjestää kokeet myös uusijoille ja tutkinnon täydentäjille. Uudessa laissa on koulutuksen järjestäjälle varattava uusintojen järjestämisen suhteen mahdollisuus osoittaa uusijalle uusintojen järjestämisen paikka.
10. Ylioppilaskirjoitusten uusimisien lisääntyvät kustannukset on korvattava lukioille.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus, 06.03.2018, § 91

Valmistelija / lisätiedot:
Virpi Siekkinen
Virpi.siekkinen@mikkeli.fi
sivistysjohtaja

Ehdotus

Esittelijä: Timo Halonen, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus antaa edellä olevan lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle lausuntonaan hallituksen esityksestä lukiolain ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tiedoksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/Virpi Siekkinen, Jari Kinnula

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta jäljennety
otteen oikeaksi todistaa.

Mikkelissä
07.03.2018

Ari Liikanen
hallintojohtaja

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi sähköpostilla 7.3.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamo

Marjaana Kolehmainen, toimistosihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto
§91

Muutoksenhakukielto

Valmistelua tai täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §.